

Академія праці, соціальних відносин і туризму

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«ПСИХОЛОГІЯ»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Спеціальність С4 Психологія

**Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини**

КИЇВ – 2025

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма розроблена робочою групою кафедри психології Академії праці, соціальних відносин та туризму (відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України від 20.07.2022 р. № 646).

Програма розроблена проектною групою у складі:

Керівник робочої групи:

1. **Пріб Г. А.**, д. мед. наук, професор, проректор з наукової роботи, професор кафедри психології Академії праці, соціальних відносин і туризму, **гарант програми;**

Члени робочої групи:

2. *Бегеза Л. Є., д.психол. наук, професор, завідувач кафедри психології Академії праці, соціальних відносин і туризму;*
3. *Мілютіна К.Л., д.психол. наук, професор, професор кафедри психології Академії праці, соціальних відносин і туризму;*
4. *Бондар С. І., канд. психол.наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов і гуманітарних дисциплін Академії праці, соціальних відносин і туризму;*
5. *Бондар С.С., доктор філософії з психології, доцент кафедри психології Академії праці, соціальних відносин і туризму;*
6. *Борець О.А., доктор філософії з психології, доцент кафедри психології Академії праці, соціальних відносин і туризму.*

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Борисюк А. С., д. психол. наук, професор завідувач кафедри психології та філософії Буковинського державного медичного університету,

Маркова М. В., д.мед.н., професор, в.о.кафедри сексології, психотерапії та медичної психології Харківського національного медичного університету.

Ровчак Л. В., канд. істор. Наук, керівник Департаменту профспілкового руху та зв'язків з громадськими організаціями Федерації профспілок України;

Ларченко І. В., доктор філософії з психології, директор Вознесенської філії Миколаївського обласного центру зайнятості;

Ткалич М. Г., д. психол. наук, професор, психотерапевтка, директорка дослідницької лабораторії Рейтинг Лаб.

1. Профіль освітньо-наукової програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Академія праці, соціальних відносин і туризму, кафедра психології Кафедра психології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти Освітня кваліфікація: доктор філософії з психології
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Психологія»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії Обсяг освітньо-наукової програми – 60 кредитів ЄКТС (освітня складова) Термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	немає
Цикл/рівень	FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень, НРК України – 8 рівень.
Передумови	Наявність ступеня «магістра» або освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	4 роки Форма здобуття освіти: очна (денна), заочна
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	– офіційний сайт АПСВТ: https://www.socosvita.kiev.ua/about/public
2 – Мета освітньої програми	
Метою ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю С4 Психологія є формування та розвиток загальних та фахових компетентностей задля забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для проведення фундаментальних, науково-методичних та прикладних досліджень, оволодіння основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення оригінального дисертаційного дослідження у галузі психології.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини Спеціальність С4 Психологія Об'єкт вивчення: психічні явища, особливості їх виникнення, функціонування та розвитку; поведінка, діяльність; міжособистісна взаємодія у малих і великих соціальних групах; психологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності людей різного віку, та особливості їх прояву та розвитку. Цілі навчання:

	- набуття знань і умінь у сфері психології, що дозволяють розв'язувати комплексні проблеми на засадах глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, аналіз та інтеграція актуальних наукових знань про психологічні особливості психіки загалом і дорослої людини зокрема Теоретичний зміст предметної області: - концептуальні та методологічні знання науково-дослідного та професійного характеру у сфері психології; поняття особистості, психіки, свідомого і несвідомого, поведінки, діяльності, вчинку, спілкування, індивідуальності; Методи, методики, та технології: методи теоретичного та емпіричного дослідження, критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей у сфері психології; сучасні методи досліджень та методи математичного і статистичного аналізу у сфері психології. Інструменти та обладнання: психодіагностичний інструментарій, комп'ютерна техніка; системи пошуку та обробки інформації; програми статистичної обробки та візуалізації даних.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю С4 Психологія забезпечує отримання концептуальних, методологічних знань у галузі психології, умінь/навичок необхідних для вирішення важливих проблем у сфері наукової та викладацької діяльності, розширення та переоцінки вже наявних знань, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Акцент освітньої програми зроблено на проведення аспірантами досліджень у галузі С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини за спеціальністю С4 Психологія. Опанування освітньої програми передбачає розвиток у аспірантів вмінь започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження науково-методичної або прикладної проблеми у галузі психології з дотриманням належної академічної доброчесності.
Особливості програми	Освітньо-наукова програма побудована шляхом інтеграції знань з психологічних аспектів людині в соціумі, психології цінностей, соціально-психологічного тренінгу, аспектів соціальної психіатрії та наркології, девіантної поведінки, методології гендерного підходу в психологічних дослідженнях, психології ділового спілкування, блоку з політичної психології, які є розділами загальної, вікової, педагогічної, соціальної, організаційної психології). Такий підхід дозволяє у галузі психології комплексно сформувати у аспірантів здатності демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Програма спрямована на здатність молодих дослідників до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах і закладах вищої освіти, працівників найвищої кваліфікації у дослідницьких установах і організаціях, наукових консультантів в органах влади, установах та організаціях.

	Посади згідно Державного класифікатора професій (ДК 003:2010): 2445 Професіонали в галузі психології 2445.1 Наукові співробітники (психологія) 2445.1 Молодший науковий співробітник (психологія) 2445.1 Науковий співробітник-консультант (психологія) 2445.2 Психолог 2310.2 Викладач закладу вищої освіти
Подальше навчання	Доктор філософії може здобувати науковий ступінь доктора наук та додаткові кваліфікації у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Загальним підходом до викладання є компетентнісний, проблемно-орієнтований, пошуково-дослідницький. Навчання проблемно-орієнтоване, спрямоване на наукові інтереси аспірантів, самостійна робота із застосуванням підручників і посібників із дисциплін, дистанційної взаємодії із викладачем. Викладання здійснюється за допомогою таких форм та методів, як: традиційні лекції, лекції з використанням мультимедійних засобів; практичні та лабораторні заняття, самостійна робота з теоретичного опанування проблемних питань та виконання індивідуально-дослідницьких завдань. Передбачено застосування інтерактивних технологій і різних форм групової роботи; участь в наукових дослідженнях реалізується через індивідуальну роботу з викладачами і підготовку фахових статей тощо.
Оцінювання	Види контролю: попередній, поточний, підсумковий. Форми контролю: усне та письмове опитування, тести, есе, презентації, доповіді, реферати, екзамени, заліки, оцінювання активності здобувачів в обговоренні проблемних питань, звіт про практику, передзахист і захист дисертаційної роботи. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою – 4-бальна національна шкала (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 2-рівнева національна шкала (зараховано/незараховано); 100-бальна; шкала ECTS (A, B, C, D, E, F, FX). Форма підсумкового контролю: атестація – публічний захист дисертації.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

	СК2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства.
7 – Програмні результати навчання	
Результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки здобувача PhD	РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формувати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. РН4. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики. РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність. РН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок. РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології

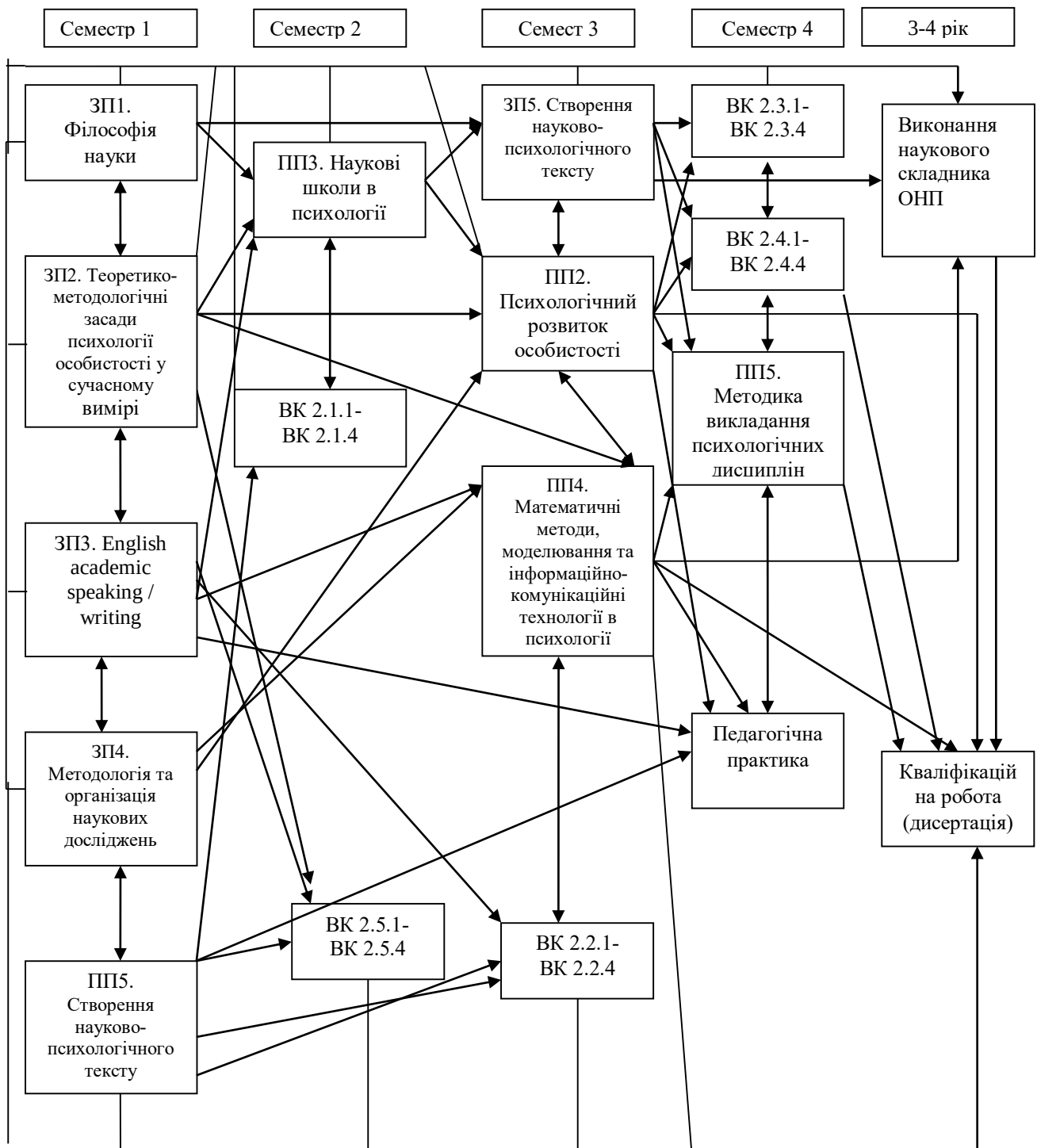
	з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів. РН8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності. РН9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій. РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Склад проектної групи освітньо-наукової програми, професорсько-викладацький склад, що задіяний у процесі викладання навчальних дисциплін за освітньо-науковою програмою, відповідає вимогам до провадження освітньої діяльності на третьому (доктор філософії) рівні вищої освіти. Реалізація програми на 100% забезпечується науково-педагогічними працівниками з науковими ступенями та вченими званнями, фахівцями-практиками. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. закордонні.
Матеріально-технічне забезпечення	Виконання програм навчальних дисциплін у повному обсязі забезпечується матеріально-технічним оснащенням приміщень, що створюють умови для набуття здобувачами компетентностей зі спеціальності С4 Психологія. - навчальний корпус; - гуртожиток; - тематичні кабінети; - комп'ютерні класи; - пункт харчування; - точки бездротового доступу до мережі Інтернет; - мультимедійне обладнання.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	- офіційний сайт АПСВТ: https://www.socosvita.kiev.ua/about/public; - точки бездротового доступу до мережі Інтернет;– необмежений доступ до мережі Інтернет; - наукова бібліотека, читальні зали; - віртуальне навчальне середовище Moodle; - пакет MS Office; - корпоративна пошта; - навчальні і робочі плани; - графіки навчального процесу; - навчально-методичні комплекси дисциплін; - навчальні та робочі програми дисциплін; - дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи– здобувачів з дисциплін; - програма практики; - критерії оцінювання рівня підготовки; - електронна бібліотека;

	- вказівки, презентаційні матеріали щодо підготовки та захисту дисертації.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка докторів філософії здійснюється за кредитно-трансферною системою, обсяг 1 кредиту – 30 год., що дає змогу забезпечити мобільність аспірантів в межах України.

II. Перелік освітніх компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Код	Компоненти ОП (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи, кваліфікаційна робота)	Загальний обсяг	
		Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП			
1. Цикл загальної підготовки			
ЗП 1	Філософія науки	6	залік, екзамен
ЗП 2	Теоретико-методологічні засади психології особистості у сучасному вимірі	2	екзамен
ЗП 3	English academic speaking / writing	9	залік, екзамен
ЗП 4	Методологія та організація наукових досліджень	3	екзамен
ЗП 5	Створення науково-психологічного тексту	3	екзамен
Разом		23	
Цикл професійної підготовки			
ПП 1	Теоретико-методологічні проблеми в психології	4	залік, екзамен
ПП 2	Психологічний розвиток особистості	3	екзамен
ПП 3	Наукові школи в психології	3	екзамен
ПП 4	Математичні методи, моделювання та інформаційно-комунікаційні технології в психології	3	екзамен
ПП 5	Методика викладання психологічних дисциплін	4	залік, екзамен
	Педагогічна практика	8	захист
Разом		25	
Разом обов'язкові компоненти ОНП		48	
2. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП			
ВК 2.2.1	Психологія цінностей	3	залік
ВК 2.2.2	Проектний менеджмент в психологічних дослідженнях		
ВК 2.2.3	Геронтологія		
ВК 2.2.4	Соціальні та політичні конфлікти		
ВК 2.3.1	Тренінг особистісного зростання	3	залік
ВК 2.3.2	Соціально-психологічний тренінг		
ВК 2.3.3	Психологія ділового спілкування		
ВК 2.3.4	Психологічні основи гендерної політики		
ВК 2.4.1	Соціальна психіатрія та наркологія	3	залік
ВК 2.4.2	Психологія професійної діяльності		
ВК 2.4.3	Політичні інститути і процеси		
ВК 2.4.4	Психологія девіантної поведінки		
ВК 2.5.1	Методологія гендерного підходу в психологічних дослідженнях	3	залік
ВК 2.5.2	Психологія соціальної роботи		
ВК 2.5.3	Позитивна психологія		
ВК 2.5.4	Політична психологія		
Разом вибіркові компоненти ОНП		12	
Всього за навчальним планом:		60	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми



2. Наукова складова ОНП

Система науково-дослідницької роботи аспірантів є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові та соціальні завдання. Науково-дослідницька робота аспіранта здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає наступні види діяльності. На підготовчому етапі аспірант:

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з вже виконаними дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук літературних джерел з обраної теми.

2. Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта; робочого плану аспіранта.

3. Здійснює постановку цілей і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.

4. Обирає методи (методику) проведення дослідження.

5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який являє собою реферативний виклад питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант:

1. Проводить науково-дослідницькі роботи відповідно до профілю ОНП аспірантури, з використанням фундаментальних і прикладних дисциплін, що викладаються. Займається науковою роботою з виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: монографій, наукових публікацій у фахових виданнях і міжнародних виданнях, включених у міжнародні наукометричні бази даних, наукових публікацій в іноземних виданнях, наукових публікацій в інших виданнях.

4. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях (з опублікуванням тез доповіді): у міжнародних та зарубіжних конференціях; у всеукраїнських конференціях; у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5. Якщо за результатами наукового дослідження було отримано винахід, то здобувачем готуються та подаються документи для отримання патенту на винахід (авторське свідоцтво).

6. Займається проведенням досліджень та підготовкою тексту дисертації, формулюванням висновків дисертаційної роботи.

7. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні кафедри, а потім виносяться для обговорення та дискусії на міжкафедральний семінар.

8. Проходить попередню експертизу дисертації на кафедрі (попередній захист).

9. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.

10. Працює над практичним використанням та впровадженням результатів дослідження.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значимість.

Основні результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені такими складовими:

1. Прослуховування за спеціальністю С4 Психологія курсів та спецкурсів.

2. Складання заліків та екзаменів відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.

3. Проходження та успішний захист педагогічної практики.

4. Підготовка дисертації, яка рекомендована кафедрою до захисту на спеціалізованій вченій раді.

5. Публікація за темою дисертації не менше 5-ти статей у фахових виданнях, з яких не менше як 1 стаття має бути опублікована у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних.

6. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 3-х вітчизняних та міжнародних конференцій.

7. Впровадження результатів науково-дослідницької роботи у практичну діяльність – не менше 3-х.

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю С4 Психологія. В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну і підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Академії праці, соціальних відносин і туризму підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький модуль.
3. Практичний модуль.

1. **Атестація за теоретичним модулем** передбачає складання заліків та іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю С4 Психологія. Технологія проміжної атестації включає такі технологічні етапи:

- розробка теоретичних питань з проблеми дослідження, комплексу ситуаційних та творчих завдань;
- проведення контролю;
- перевірка виконаних завдань;
- усне обговорення письмових відповідей на теоретичні питання, творчі завдання, результати виконаних ситуаційних вправ, відповіді на додаткові запитання екзаменатора;
- оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей теоретичної підготовки аспірантів відповідно до об'єктивних критеріїв.

2. **Науково-дослідницький модуль**, відповідно до начального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів кожні півроку навчання. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи.

3. **Практичний модуль**, відповідно до начального плану, передбачає проведення педагогічної практики. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту звіту з педагогічної практики.

Метою підсумкової атестації є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам освітньо-наукової програми доктора філософії з психології.

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності С4 Психологія здійснюється спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

З метою забезпечення якості освітньої та наукової складових підготовки докторів філософії в аспірантурі Академії праці, соціальних відносин і туризму за

відповідними спеціальностями передбачається впровадження і реалізація комплексної системи, що поєднує взаємопов'язану сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх елементів:

- публікація наукових статей з обраної проблематики дослідження, що відображають результати наукових пошуків аспіранта та написані згідно з вимогами фахових публікацій; публікація статей у провідних українських і зарубіжних виданнях, що включені до Міжнародних наукометричних баз даних (Index Copernicus, Web of Science, Scopus та ін.) та мають високе поточне значення Імпакт-фактору, засвідчують відповідний рівень та актуальність виконаних досліджень (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України, має бути опубліковано не менше 5 статей у фахових виданнях, у тому числі одна стаття у науковому журналі, який включено до Міжнародних наукометричних баз даних, а також не менше 3-х тез);

- поглиблення теоретичних знань у сфері загальної психології, психології розвитку, соціальної психології, психології соціальної роботи, психології праці та управління у різноманітних умовах середовища, і набуття практичних навичок та вмінь під час вивчення навчальних дисциплін «Психологія професійної діяльності», «Проектний менеджмент в психологічних дослідженнях», «Тренінг особистісного зростання» «Методологія та організація наукових досліджень», «Психологія цінностей», «Позитивна психологія» та ін. уможливило підвищення якості власних наукових досліджень аспіранта, а також передбачає обов'язкові публікації тематичних статей за проблематикою його дослідження, що включають елементи дослідницьких та комунікаційних компетентностей, одержаних під час вивчення зазначених дисциплін тощо;

- опрацювання методики науково-дослідної роботи і набуття практичного досвіду роботи з досліджуваних проблем, його узагальнення, пошук і опрацювання оригінальних наукових та інформаційних джерел, проведення власних емпіричних досліджень є підґрунтям забезпечення якісної складової одержання наукових результатів, що будуть покладені в основу підготовки дисертації, зокрема при виконанні відповідного етапу комплексної науково-дослідної теми;

- апробація результатів науково-дослідницької роботи під час проведення міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій за відповідними тематиками, обговорення матеріалів дослідження під час роботи науково-методичних семінарів і круглих столів із залученням провідних фахівців зі спеціальності;

- зовнішнє рецензування і ретельний відбір статей до друку, що здійснюють провідні фахові видання, а також наукові журнали, які включені до Міжнародних наукометричних баз даних, забезпечує реалізацію принципів впровадження системи якісної перевірки наукового рівня виконаних досліджень, обґрунтованості зроблених висновків та авторських пропозицій щодо вирішення наявних проблем;

- перевірка наукових статей і дисертаційної роботи на наявність плагіату забезпечує дотримання стандартів і вимог щодо самостійності виконання наукового дослідження, індивідуального внеску у вирішення конкретної наукової задачі, а також у теоретичні і/або експериментальні результати, важливі для розвитку психології тощо;

– підготовка і захист звіту з асистентської педагогічної практики; підведення підсумків педагогічної практики відбувається відкрито на підсумковій конференції перед членами комісії. За результатами попередньої перевірки звіту готується загальний висновок і визначається його відповідність затвердженим вимогам, звіт рекомендується до захисту перед комісією. Підсумкова оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів, якості підготовленого звіту, загального висновку. Підсумки педагогічної практики обговорюються на засіданнях кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на засіданнях Вченої ради Академії праці, соціальних відносин і туризму;

– проміжна, підсумкова атестація аспірантів. Під час вивчення навчальних дисциплін перевірка засвоєних знань і успішності аспірантів здійснюється із використанням модульно-рейтингової системи оцінювання. Методи контролю плануються у письмовій та практичних формах. Усі екзамени проводяться у формі письмових робіт, які містять завдання, що логічно врівноважують теоретичну і практичну частину іспиту. Підсумкова атестація передбачає прилюдний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії; присвоєння вченого звання доктора філософії з психології здійснює спеціалізована вчена рада;

– загальний позитивний висновок щодо дисертації засвідчує, що вона має теоретичну та практичну цінність, виконана на належному рівні, являє собою закінчене самостійне наукове дослідження, в якому одержано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову задачу суттєвого значення для певної галузі науки; або в якому отримані нові науково обґрунтовані теоретичні і (чи) прикладні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку конкретного напрямку психології.

5. Система оцінювання.

Перевірка знань здійснюється з метою одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення у навчальному процесі суб'єктів пізнавальної діяльності та про ефективність праці викладача.

Перевірка може здійснюватися в усній, письмовій та практичних формах. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, ситуаційних, творчих завдань; реферативні доповіді, доповнення, участь у дискусії тощо.

Метод усного опитування є найпоширенішим і найбільш ефективним, його використовують при вивченні майже всіх предметів. З'ясовується рівень знань суб'єкта пізнавальної діяльності, його вміння коротко і лаконічно висловлювати свою думку у чітко визначений час. Також має враховуватися активність аудиторії при обговоренні питань тощо.

Оцінювання виконаних завдань і відповідей здійснюється з дотриманням таких принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань; систематичність; диференційованість; об'єктивність; умотивованість оцінок; вимогливість та єдність вимог тощо.

Під час оцінювання враховуються такі критерії:

- характеристики відповіді: елементарна, фрагментарна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча;
- якість знань: правильність, повнота, осмисленість, глибина, системність, узагальненість;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, формулювати теорії, розв'язувати проблеми.

У процесі перевірки знань і успішності аудиторії використовується модульно-рейтингова система оцінювання. Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою. Критично-розрахунковий максимум для допуску до іспиту – 75 балів (денна форма навчання), 50 балів (заочна форма навчання). За результатами вивчення дисципліни обов'язковим є підсумкове накопичення розрахункового мінімуму балів – 60 балів.

Методи контролю плануються в письмовій формі. Невід'ємною частиною підготовки здобувачів дисципліни до контролю є наявність конспекту лекцій та відвідування семінарських/практичних занять, а також своєчасне виконання індивідуальної та самостійної роботи. Невчасне виконання (без поважної причини) поточних завдань і звітування з перенесенням на наступне заняття викликає зниження підсумкової оцінки за їх виконання на 20 %, а при відтермінуванні на два заняття – зниження підсумкової оцінки на 40 %.

Модульні контрольні роботи складаються з теоретичних питань, ситуаційних, і творчих завдань, тестів різного рівня складності. Ці завдання поєднуються у пропорції, яка логічно врівноважує теоретичну і практичну частину модульної контрольної роботи.

Іспит здійснюється у формі письмової роботи, за яку можна одержати максимально до 25 балів (денна форма навчання) та 50 балів (заочна форма навчання), складається з теоретичних питань, практичних (ситуаційних, творчих) завдань, тестів різного рівня складності, які поєднуються у пропорції, що логічно врівноважує теоретичну і практичну частину екзамену.

Аспіранти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж розрахунковий мінімум – 60 балів, вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

7. Педагогічна практика

Підготовка висококваліфікованих докторів філософії з психології передбачає закріплення набутих теоретичних знань та вдосконалення педагогічних компетентностей у процесі проходження асистентської педагогічної практики.

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з психології і має на меті набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача вищого навчального закладу.

Формування теоретичних знань щодо сутності, структури та форм навчального процесу підготовки фахівців з психології відбувається під час вивчення дисципліни «Методика викладання психологічних дисциплін».

Відпрацювання практичних умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення і проведення лекційних, семінарських (практичних) занять, організації самостійної роботи студентів відбувається безпосередньо під час проходження асистентської педагогічної практики.

Педагогічна практика проходить у межах професійно-орієнтованих дисциплін підготовки фахівців, що забезпечуються кафедрою психології. Вибір дисциплін, з яких відбуватиметься педагогічна практика, здійснюється заздалегідь, відповідно до педагогічного навантаження працівників кафедри, як правило, узгоджено із дисциплінами, які викладає науковий керівник, або в межах тематики дисертаційної роботи аспіранта.

Метою педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальностей фахового напрямку психологія.

Об'єктом педагогічної практики є навчальний процес підготовки фахівців за різними спеціальностями.

Предметом педагогічної практики виступає окрема дисципліна або дисципліни загального чи професійного циклу навчального плану підготовки фахівців відповідної спеціальності.

Педагогічна практика має бути наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта. Під час такої практики виникає можливість апробувати результати досліджень, що проводяться аспірантом при написанні дисертаційної роботи.

Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, педагогічна практика передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

- підготовку та проведення семінарських або практичних занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення семінарських (практичних або лабораторних) занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що викладаються;
- участь (разом з лектором) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності.

**Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам
освітньо-професійної програми**

	ЗП 1	ЗП 2	ЗП 3	ЗП 4	ЗП 5	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4	ПП 5
ІК1	+	+		+	+	+	+	+	+	
ІК2	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ІК3	+	+		+	+	+	+	+	+	
ЗК1	+	+	+	+	+	+			+	
ЗК2	+		+	+	+	+			+	
ЗК3	+			+	+	+			+	+
ЗК4			+	+	+	+		+	+	
ЗК5			+	+	+	+		+	+	
ЗК6			+	+	+	+			+	
ЗК7			+	+	+	+			+	
ЗК8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК9	+			+						
ЗК10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
СК1		+		+		+	+	+		
СК2				+	+	+	+			
СК3				+		+	+	+	+	
СК4				+	+	+	+	+	+	
СК5		+		+		+	+	+	+	+
СК6		+		+		+	+	+	+	+
СК7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

**Матриця забезпечення програмних результатів навчання (РН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ЗП 1	ЗП 2	ЗП 3	ЗП 4	ЗП 5	ІПП 1	ІПП 2	ІПП 3	ІПП 4	ІПП 5
РН1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН2				+		+				+
РН3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН4				+		+			+	+
РН5				+		+		+	+	
РН6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН8				+		+		+	+	
РН9			+		+					
РН10			+		+					+